ਅਮਰ
ਚਿਤਰ
ਕਥਾ
੭੬ ੩.00

ਸੁੰਦਰੀ

ਸੁੰਦਰੀ ਡਾ: ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਨ 1898 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹਦੀ ਰਚਨਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਗੀਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ੩੫ ਐਡੀਸ਼ਨ ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

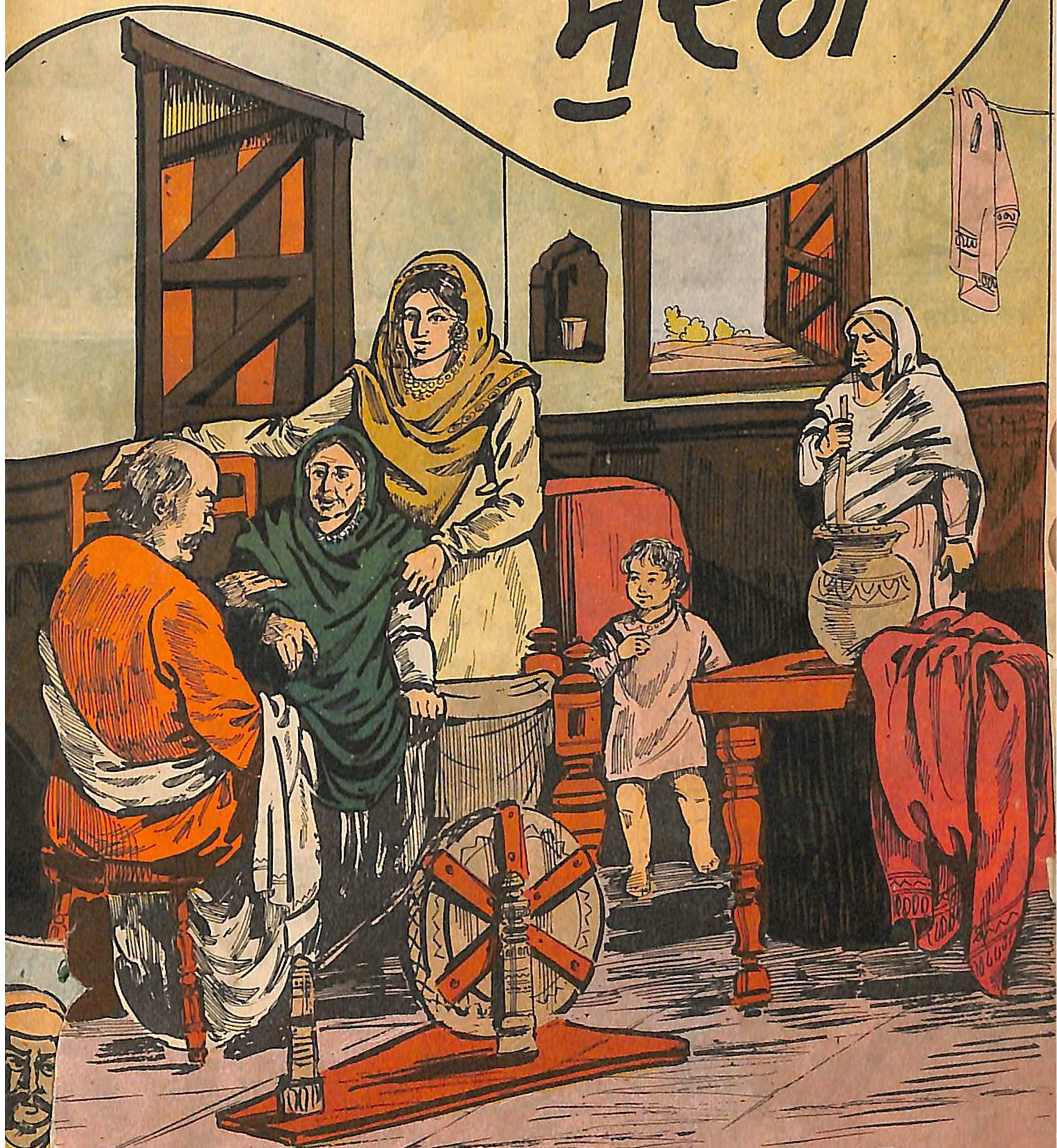
ਸੁੰਦਰੀ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਤ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਰਖਣ ਲਈ ਬੇਅੰਤ ਕਸ਼ਟ ਸਹੇ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸਹਾਰੀਆਂ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬੀਰ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ (੧੭੪੦-੧੭੬੦) ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਈਉਨਦੀਨ ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਤੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਵਰਗੇ ਨਵਾਬ ਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਤੋੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਾਹ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਿੰਦੂ ਬੀਬੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਹਿੰਦੂ ਜਬਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੁੰਦਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਜਾ ਰਲੀ ਤੇ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਲੜੀ ਤੇ ਬੀਰਤਾ ਵਿਖਾਈ। ਭਾਵੇਂ ਸਿਦਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਲੜਨ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਕਠੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਬੜੀ ਨਰਮ ਦਿਲ ਤੇ ਤਰਸਵਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਵੈਰੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬੜੀ ਉਦਾਰਤਾ ਵਿਖਾਈ।

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤ[ਰ] ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Published by H.G. Mirchandani for India Book House Education Trust, 29, Wodehouse Road, Bombay - 400 039 and printed by A. C. Chobe at IBH Printers, Marol Naka, Mathuradas Vissanji Road, Andheri (East), Bombay - 400 059.

Editor: Anant Pai Retold by: Gurdial Singh Phul Illustrated by: Devender

ਸੁੰਦਰੀ
ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੀ ਧੀਦੀ ਸੁੰਦਰੀ ਜਿਹਦਾ ਛੋਟੇ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ
ਤਾਂ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

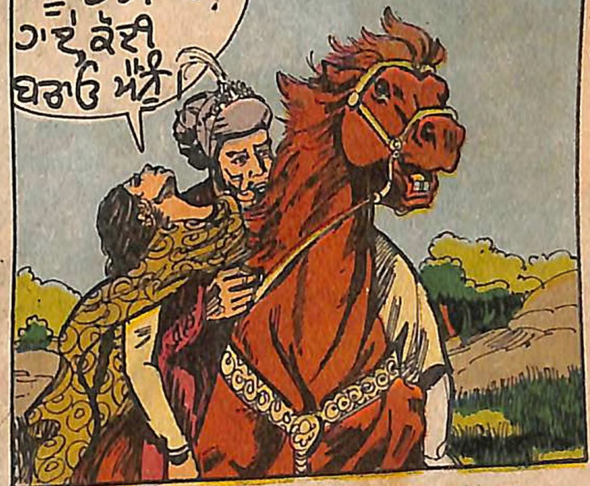

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੀਂ ਜਾਣਾ ਸੀ।
ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ ਬਾਬਲ ਅਸੀਂ ਉਡ ਜਾਵਣਾ

ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਵੇਲੇ
ਸੁਭਾਨ ਅੱਲਾ! ਗਜ਼ਬ ਐਨਾ ਰੂਪ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਵਾਂਗਾ।
ਬਚਾਓ! ਬਚਾਓ!

ਉਹ ਅਤਿਆਚਾਰੀ ਮੁਗਲ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਸੀ।

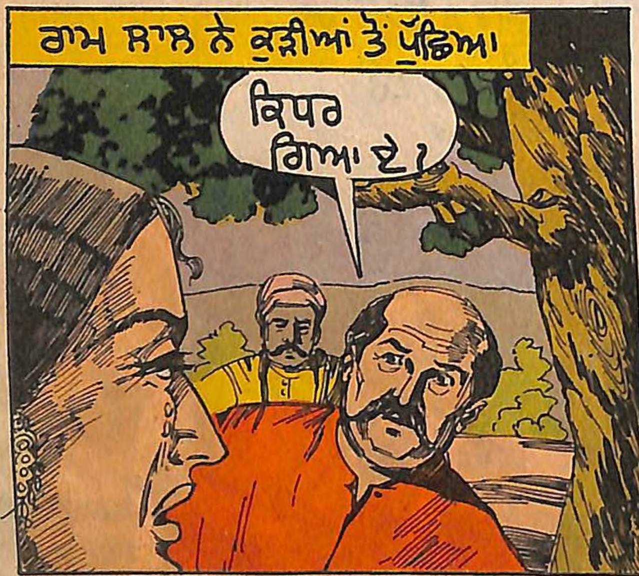

ਸੁੰਦਰੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੌੜੀ। ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ।
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਬਚ ਕੇ ਨਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਉਸ ਨੇ ਝਟ ਹੀ ਉਹ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ।
ਤੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇ!

ਨਜ਼ੀਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸੁਟ ਲਿਆ
ਮੈਨੂੰ ਛਡ ਦਿਉ! ਹਾਏ ਕੋਈ ਬਚਾਉ ਮੈਨੂੰ!

ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਓਧਰ ਦੌੜ ਗਏ।
ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਸੁੰਦਰੀ ਕਿਥੇ ਹੈ, ਤੁਸੀ ਰੋਂਦੀਆਂ ਕਿਉਂ ਹੋ?
ਮੁਗ਼ਲ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ।

ਵਿਚਾਰੀ ਸੁੰਦਰੀ - ਖੋਟੇ - ਭਾਗ - ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ ?
ਜਾਕੇ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਅੱਗੇ ਮਿੰਨਤ ਤਰਲਾ ਕਰੀਏ।

ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ
ਕਿਧਰ ਗਿਆ ਏ ?

ਓਧਰ ਲਹਿੰਦੇ, ਵਲ !
ਚਲੋ-ਓਧਰ ਹੀ ਚਲੀਏ !

ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੰਬ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਓਹਨੇ ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਣ ਭੇਜ ਦਿਤਾ
ਤੇਰੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਜੁਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ ਛੱਡ, ਮੈਂ ਤੈਥੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਦਾਂ।

ਐਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਪਤੀ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜ ਗਏ।
ਪਿਤਾ ਜੀ!

ਰਾਮ ਲਾਲ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛਡ ਕੇ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ –
ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਿਮ ਕਰੋ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ ਲੈ ਲਉ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਮੋੜ ਦਿਉ। ਇਹ ਆਪ ਦੀ ਬੇਟੀ ਵਰਗੀ ਹੈ।
ਬੇਟੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਬੇਗਮ ਬਣੇਗੀ।

ਸੁੰਦਰੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ
ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿਓ।
ਹੁਣ ਇਹ ਤੇਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਮੇਰੀ ਬੇਗਮ ਬਣੇਗੀ।

ਫੇਰ ਨਜ਼ੀਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੁੱਡੇ ਮਾਰੇ
ਚਲੇ ਜਾਓ! ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਰਵਾ ਦਿਆਂਗਾ!
ਹਾ-ਹਾ!

ਸੁੰਦਰੀ ਦੌੜ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਗਈ ਤੇ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਲਗੀ।
ਪਿਤਾ ਜੀ, ਘਰ ਜਾਓ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਾਓ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਤ ਹਰ ਹੀਲੇ ਬਚਾਵਾਂਗੀ!
ਕੀ ਕਰਾਂ ਬੇਟੀ, ਮੈਂ ਬੇਵਸ ਹਾਂ,

ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਪਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਆਪ ਇਸ ਨੂੰ ਰਖ ਲਓ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਪਤਨੀ ਲਭ ਲਵਾਂਗਾ!

ਸੁੰਦਰੀ ਲੋਹੀ ਲਾਖੀ ਹੋਈ
ਕਾਇਰ! ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਬਣਨ ਦੇ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਜਾ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਤ ਆਪ ਬਚਾਵਾਂਗੀ!

ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਬੜਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬੇਅਰਥ।

ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਝਟ ਪਟ ਇਕ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ।

ਕੇਵਲ ਔਨਾ ਹੀ! ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ।
ਝਟ ਪਟ ਲਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਾਂ।

ਲੱਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ—
ਹੁਣ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੁੱਕਾ ਘਾਹ।

ਘਾਹ ਦੇ ਪੂਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ।

ਜਦ ਘਾਹ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗ ਗਈ ਤਾਂ ਘਾਹ ਲੱਕੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੁਟ ਦਿੱਤਾ।
ਬਸ, ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਊ

ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੜ ਕੇ ਮਰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ।
ਉਸਦੇ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਲ ਜਾਵਾਂ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈਨੂੰ ਬਲ ਬਖਸ਼।

ਉਸ ਵੇਲੇ—
ਠਹਿਰੋ! ਇਉਂ ਨਾ ਕਰੋ!

ਸੁੰਦਰੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।
ਬਲਵੰਤ ਵੀਰ ਤੂੰ!

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।
ਉਹਦੇ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝਟ ਪਟ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ।
ਸੁੰਦਰੀ! ਤੂੰ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲਗੀ ਹੈਂ?
ਆਪਣਾ ਸਤ ਬਚਾਉਣ ਲੱਗੀ

ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਇਹ ਆਤਮਘਾਤ ਹੈ।
ਹੋਰ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਛਡ ਦਿਓ। ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ...ਓ! ਉਹ ਆ ਗਿਆ।

ਝਟ ਪਟ ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਪਰ..... ਪਰ....

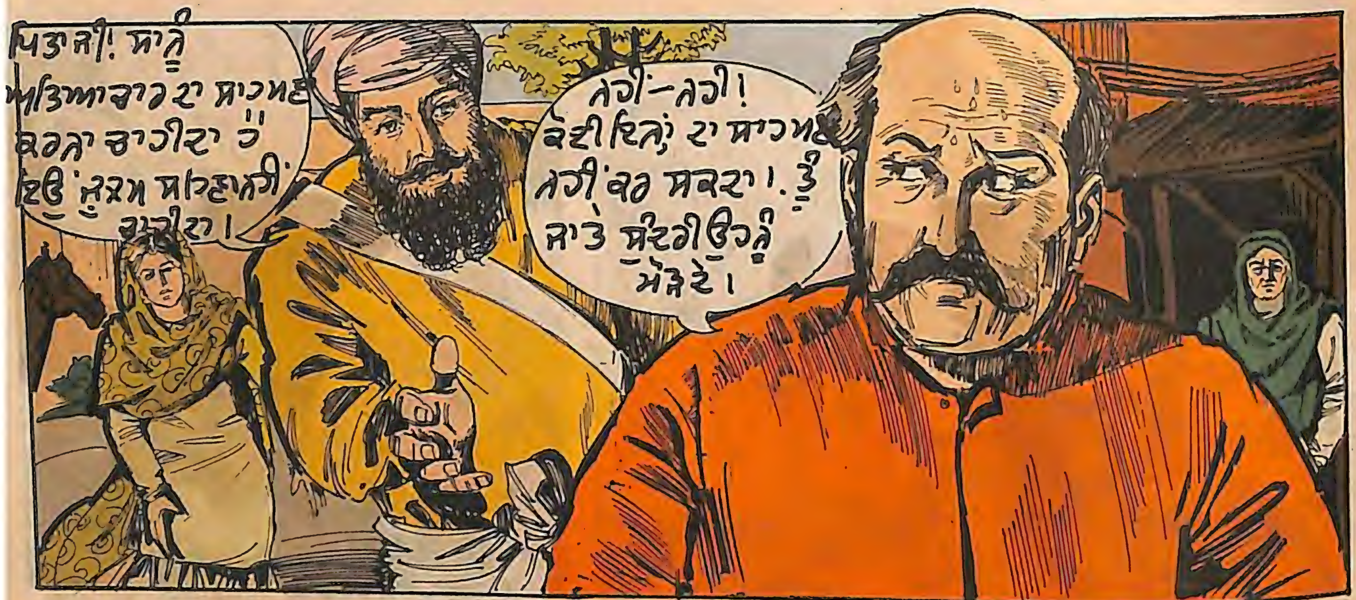

ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਉਥੇ ਆਇਆ ਜਿਥੇ ਅੱਗ ਬਲ ਰਹੀ ਸੀ।
ਸੁੰਦਰੀ! ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਲੈ ਆਇਆਂ ਤੇਰੇ ਲਈ. ਇਹ ਕੀ, ਅੱਗ? ਅੱਗ?

ਸੁੰਦਰੀ ! ਕੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜ ਮਰੀ ਜਾਂ ਦੌੜ ਗਈ?

ਉਹ ਕਾਫਰ ਉਹਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਉਹਨੂੰ ਫੜਦਾ ਹਾਂ।

ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇ ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਆਪਾਂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰੀਏ।
ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹੀ ਕਿਹਣਗੇ - ਤੁਸੀਂ ਫਿਕਰ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।

ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ।
ਬਸ ਜਾਓ! ਏਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ। ਸੁੰਦਰੀ ਉਹਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜੀਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ

ਪਿਤਾ ਜੀ! ਸਾਨੂੰ ਅਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਉਂ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।
ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ! ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਤੂੰ ਜਾ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਉਹਨੂੰ ਮੋੜ ਦੇ।

ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣੀ ਪਵੇ।

ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਬਲਵੰਤ ਵੀਰ ਜੀ ਚਲੋ ਸਾਡੇ ਮਾਪੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।
ਬਲਵੰਤ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਉਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਉਂ ਕਠੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਹੋਰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਦਾ? ਉਸ ਮੁਗਲ ਅੱਗੇ ਸਾਡੀ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਦੀ ਹੈ!

ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ।
ਅਸਲਮ! ਉਸ ਕਾਫ਼ਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ਹਸੀਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰ।

ਅਸਲਮ ਨੇ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ।
ਘੋੜਾ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਦੁੜਾਈਏ, ਮੁਗਲ ਸਿਪਾਹੀ ਆ ਪੁੱਜੇ ਹਨ।

ਦੂਰ ਭਾਗ ਨਾ ਸ. ਉਹ ਫੇਰ ਵੀ ਫੜੇ ਗਏ।

ਅੱਜ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਬਲਵੰਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਬਿਜਲਾ ਸਿੰਘ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਜੇ ਤਕ ਮੁੜਿਆ ਨਹੀਂ, ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਹੋ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ!
ਸੱਤ ਬਚਨ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ।

ਬਿਜਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਸੀ। ਉਹ ਫ਼ਕੀਰ ਦਾ ਭੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਭਣ ਤੁਰ ਪਿਆ।
ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ! ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਮੁੜਾਂਗਾ ਤੇ ਪੂਰੀ ਖਬਰ ਲਿਆ ਦਾਂਗਾ।
ਅਕਾਲ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇ!

ਬਿਜਲਾ ਸਿੰਘ ਤੁਰਦਾ ਤੁਰਦਾ ਇਕ ਸਰਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਪੁਜ ਗਿਆ।
ਪੀਰ ਸਾਹਿਬ। ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਓ-ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ?

ਬਿਜਲਾ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਿਆ ਤੇ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਕੀ ਤੁਸੀ ਸੁਣਿਆ - ਕਾਫ਼ਰ ਬਲਵੰਤ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ।

ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੁੰਮੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਏਗਾ।

ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਤਾਂ ਕਲ ਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਹੈ।

ਸਵੇਰੇ ਸਾਰ ਉਹ ਦੂਰ ਪਰ ਡੇਰੇ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ।

ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੇ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਮਸੀਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੋਮਨ ਹੋਣਾ ਕਬੂਲ ਹੈ?

ਕਦੀ ਨਹੀਂ!

ਮਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ।

ਸਿੰਘ ਮਰਨੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ।

ਨਾਈਆ! ਮੁੰਨ ਇਹਦੇ ਵਾਲ! ਮੈਂ ਵੇਖਦਾਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਅੜਦਾ ਏ?
ਮੇਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਉਣਾ।

ਨਾਈ ਝਿਜਕਦਾ ਹੈ।
ਸੋਚ ਕੀ ਰਿਹਾ ਏਂ! ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਇਹਦੇ ਵਾਲ!

ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੁੰਦਰੀ ਝੱਟ ਪਟ ਪਾਲਕੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ।
ਨਹੀਂ! ਕਦੀ ਨਹੀਂ!

ਦੋ ਸਿਪਾਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ।
ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ!

ਸਿੰਘ ਆ ਪੁੱਜੇ !
ਬਚਾਓ! ਬਚਾਓ !!

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਵਾਨਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ।
ਮੁਗ਼ਲ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਘਬਰਾ ਨਾ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਆਉਂਦੇ!

ਆਖ਼ਰ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਡੇਰੇ ਪੁੱਜ ਗਏ।
ਸਾਡੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਵਿਚ ਰਲਾ ਲਉ।

ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜਿਨਾਂ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ —
ਬੇਟੀ! ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੈ!
ਮੈਂ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੋ!

ਸੁੰਦਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਕੌਰ ਬਣ ਗਈ।
ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਾਂਗੀ!

ਇਕ ਦਿਨ -
ਮੈਂ ਇਹ ਅੰਗੂਠੀ ਵੇਚਣੀ ਹੈ।
ਇਹ ਅੰਗੂਠੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਹਦਾ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਸੁੰਦਰੀ ਜੌਹਰੀ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲੀ -
ਤੁਸੀਂ ਦੁਖੀ ਜਾਪਦੇ ਹੋ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਮੁਗਲ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ।

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਦਿਲ ਤਰਸ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ।
ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਓ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਛੁਡਾ ਲਿਆਵਾਂਗੇ।
ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਤੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੀ।

ਉਹ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤ —
ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ?
ਏਹਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲਿਆਏ ਹੋ?
ਜ਼ਰੂਰੀ ਖ਼ਬਰਾਂ
ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮ ਬਾਰੇ
ਮੈਂ ਲਿਆਇਆ ਹਾਂ। ਕ੍ਰਿਪਾ
ਤੇਜ਼ ਕਰੋ।

ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ
ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ!
ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿੰਘ ਤੁਰਤ
ਆ ਜਾਏਗਾ!

ਧਨਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ
ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ
ਆਓ।
ਮੈਂ ਓਥੇ ਨਹੀਂ
ਪਰਤਾਂਗਾ।

ਉਸੇ ਰਾਤ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਤੁਰ ਪਏ।

ਉਹ ਅੰਗੂਰੀ ਦਾਤਾ ਹਾਕਮ ਦੇ ਮਹੱਲਾਂ ਵਿਚ
ਜਾ ਵੜੇ।

ਜਦ ਰਾਓ ਸਿੰਘ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਏ ਤਾਂ ਬੇਗਮਾਂ ਡਰ ਕੇ ਦੌੜੀਆਂ ।

ਮੋਹਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪਰਮ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਓ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਆਏ ।

ਅਕਬਰ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਮਹੀਨਾਂ ਤਕ ਰਿਹਾ। ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੇ
ਸੁੰਦਰੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਪਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਛਡ ਆਈ ਜਿਥੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਓ।

ਮੈਂ ਇਸ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਂਗਾ।

500 ਮੋਹਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਂਗਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

ਅਕਬਰ ਸਿੱਧਾ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ

ਮੁੜ ਆਇਆਂ! ਲਭਿਆ ਕਿ ਨ?

ਹਾਂ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਲਓ ਦਸ ਮੋਹਰਾਂ। ਉਸਨੂੰ ਲਿਆ ਪੰਜ ਸੌ ਹੋਰ ਦਿਆਂਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਹੀ ਮੁੜਾਂਗਾ।

ਅਕਬਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਆਹਾ - ਹੁਣ ਉਹ ਮੇਰੀ ਬੇਗ਼ਮ ਬਣ ਕੇ ਰਹੇਗੀ।

ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਧਰਮ ਕੌਰ
ਉਸ ਥਾਂ ਜਾ ਨਿਕਲੀਆਂ।
ਰਤਾ ਤੇਜ਼ ਪੈਰ ਪੁਟੋ।
ਚਿੰਤਾ ਨ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਚਲੋ, ਮੈਂ ਆ ਰਹੀ ਹਾਂ।

ਇਉਂ ਸੁੰਦਰੀ ਇਕਲੀ ਰਹਿ ਗਈ।
ਉਹ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਕਲੀ - ਖੂਬ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਬਣ ਗਿਆ।

ਸੁੰਦਰੀ ਘਿਰ ਗਈ।
ਅਧਰਮ ? ਜਿਹੜੀ ਜਾਨ ਮੈਂ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ ਉਸਦਾ ਇਹ ਬਦਲਾ।
ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਵਾਂਗਾ।
devender

ਦੂਜੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਸੰਭਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ —
ਹਾ - ਹਾਏ!

ਫੇਰ ਅੱਖ ਦੇ ਝਮਕਾਰੇ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਏ।
ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੈਨੂੰ ਪਾਰ ਬੁਲਾ ਦਿਆਂ ਪਰ ਅਸਾਂ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਜੀਉਂਦੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉਹ ਨੂੰ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ।

ਰਾਹ ਵਿਚ ਇਕ ਅਮੀਰ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲਿਆ।

ਅਮੀਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰੀ ਉੱਤੇ ਮੋਹਿਤ ਹੋਇਆ।
ਵਾਹ! ਅੱਜ ਤਾਂ ਕਿਆ ਹੁਸਨ ਫੜਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਬੜੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਤੜਥਲ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਖੋਹ ਲਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ।

ਵੱਢ ਧਰਿਆ।

ਫੇਰ ਉਹ ਨੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

-ਤੇ ਤਰਕੇ ਕੰਢੇ ਵਲ ਜਾਣ ਲੱਗੀ
ਸੁੰਦਰੀ ਠਹਿਰੋ!

ਕੰਢੇ ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਉਹ ਥੱਕੀ ਟੁੱਟੀ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਵਲ ਤੁਰ ਪਈ।

ਭੋਰੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਰ—
ਇਥੇ ਠੰਢੀ ਛਾਂ ਤੇ ਇਥੇ ਰਤਾ ਕੁ ਅਰਾਮ ਕਰ ਲਵਾਂ !

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲੱਗੀ

ਘਮਦੈਤ ਸਿਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਬਿਰਤੀ ਟੁੱਟੀ
ਸੂਰਮੀ! ਮੁਗਲ ਆ ਪੁੱਜੇ। ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾ- ਆਪੇ ਬਚਾਅ !

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਐਸੀ ਬੀਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਕਿ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਉੱਖੜ ਗਏ।

ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਦੂਜੀ ਟੁਕੜੀ ਨੇ ਆ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ

ਭੱਜ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰੀ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਈ!

ਗ਼ਲਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛਾ ਛਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੁੜ ਗਏ।

ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਇਆ।

ਕਾਫ਼ਰ! ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਾਂ?

ਮੌਤ.. ਮੌਤ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਆਈ ਏ, ਤੁਰਕ...

ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਪਰ ਆਪ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿਗ ਪਈ।

ਸੁਭਾਗ ਨਾਲ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਉਧਰੋਂ ਲੰਘਿਆ।
ਔਰਤ - ਜ਼ਖਮੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਤੇ ਅਚੇਤ! ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੈ

ਉਹ ਨੇ ਪਾਲਕੀ ਮੰਗਵਾਈ। ਉਸ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਲਿਟਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਤੁਰਿਆ।

ਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀ, ਕੋਈ ਹਕੀਮ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੁੜਾਏ। ਚਿਤਰਾ ਸਿੰਘ ਭੇਸ ਬਦਲਕੇ ਆ
ਹਕੀਮ ਸਾਹਿਬ! ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਓ।
ਇਲਾਜ ਦੀ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ, ਕੋਈ ਔਰਤ ਤੀਮਾਰਦਾਰ ਦਾ ਮੈਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਮੰਨ ਗਿਆ ਤੇ ਚਿਤਰਾ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਨੌਕਰ ਵੀ ਛੱਡ ਗਿਆ।
ਸ਼ੁਕਰਾ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ....
ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ, ਤੁਹਾਡੀ ਰਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਓ
ਜ਼ਰੂਰ, ਜ਼ਰੂਰ,

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਜ਼ੈਨਬੀ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।
ਹੁਣ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ?
ਕਾਫ਼ੀ ਠੀਕ ਹਾਂ।

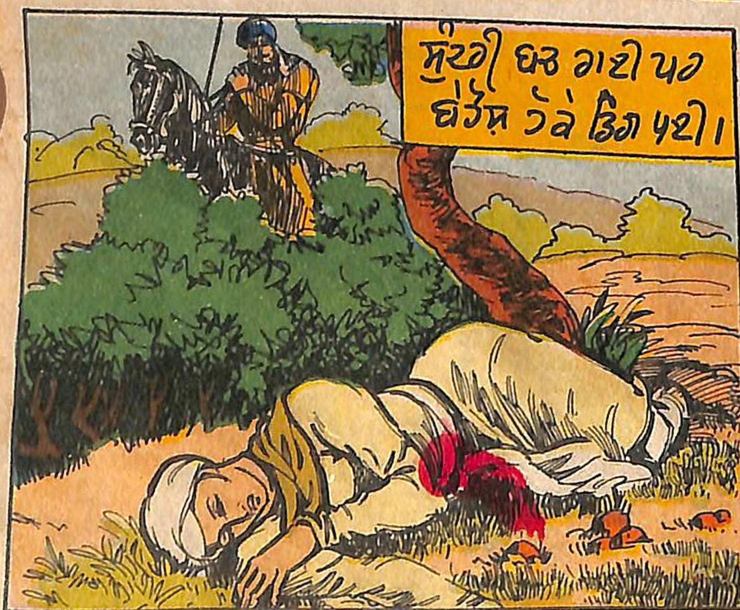

ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਕਰਾ ਦੇਵਾਂਗੀ।
ਬਸ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਂਗੀ!

ਅਚਾਨਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦੌੜੀ। ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ
ਤੂੰ ; ਤੂੰ...

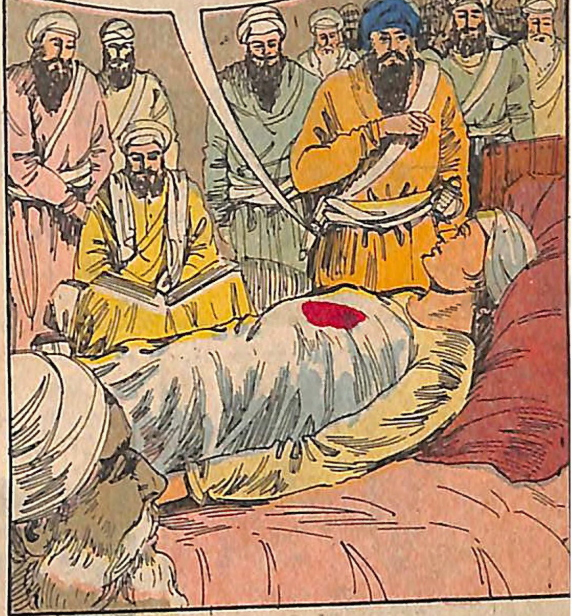

ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ।

ਮੈਂ ਸੁੰਦਰੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੀ ਮੇਰਾ ਸਤ ਭੰਗ ਕਰੂੰ ਗਾਂ।

ਸੁੰਦਰੀ ਬਚ ਗਈ ਪਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿਗ ਪਈ।

ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ।
ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਇੱਛਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਸ; ਉਹ ਪੂਰੀ ਕਰੀਏ।

ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁਖ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ।

YES!
TINKLE IS FUN!
READ TINKLE—
THE COLOURFUL
ALL-COMICS MAGAZINE

AVAILABLE AT ALL BOOKSTALLS

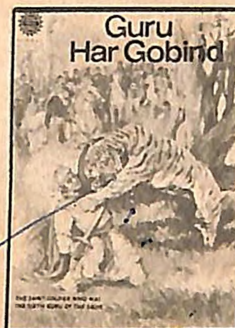
AMAR CHITRA KATHA

ACQUAINT CHILDREN WITH THEIR CULTURAL HERITAGE

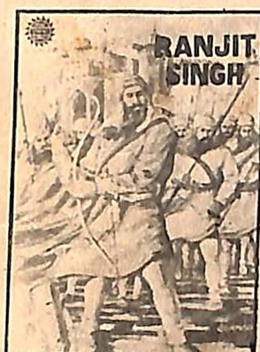
SIKH HISTORY AND LEGEND

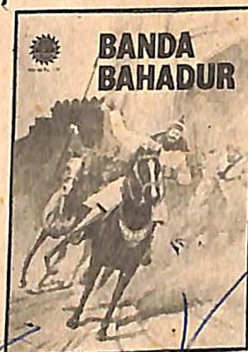

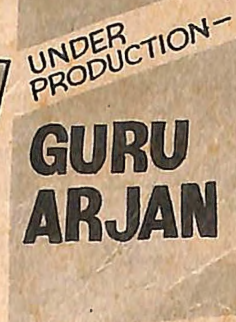

Rs. 3.00 each

SPECIAL ISSUE
Rs. 9.00
96 pages

Published by :
India Book House
Education Trust,
29, Wodehouse Road,
Bombay-400 039.

Available at all leading bookstalls
or
India Book House,
3-A, Rashtrapati Road,
Secunderabad-500003
(for V.P.P orders only)

Marketed by :
India Book House

Also available: Over 200 titles based on Mythology, History, Classics and Legends